

01/09/2019

Ο Οικ. Πατριάρχης στην Ι.Μ. Ζωοδόχου Πηγής Βαλουκλή

[Πατριαρχεία](#) / [Οικουμενικό Πατριαρχείο](#)

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης τίμησε τον Ομοτ.Καθηγητή Χρήστο Γιανναρά με το Οφφίκιο του Άρχοντος Μεγάλου Ρήτορος της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας

Μετά τον εσπερινό της εορτής της Ινδίκτου, κατά τον οποίο χοροστάτησε, στην Ι.Μ. Ζωοδόχου Πηγής Βαλουκλή

Με το Οφφίκιο του Άρχοντος Μεγάλου Ρήτορος τίμησε ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος τον διακεκριμένο Ομοτ.Καθηγητή Πανεπιστημίου και συγγραφέα Χρήστο Γιανναρά, μετά το πέρας του Εσπερινού, κατά τον οποίο χοροστάτησε, το απόγευμα του Σαββάτου, 31 Αυγούστου, παραμονή της εορτής της Ινδίκτου, στην Ι.Μ.Ζωοδόχου Πηγής Βαλουκλή, παρουσία πλήθους Ιεραρχών, Αρχόντων Οφφικιαλίων, του Γενικού Προξένου της Ουκρανίας στην Πόλη Ολεκσάντρ Γκαμάν και πιστού λαού.

“Η Αγία του Χριστού Μεγάλη Εκκλησία σας απονέμει σήμερα εν τη ιστορική ταύτη Ιερά Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή Ζωοδόχου Πηγής, τω πανσέπτω ενδιαιτήματι της Παναγίας της Βαλουκλιωτίσσης, διά των χειρών της ημών Μετριότητος, το αρχοντικόν οφφίκιον αυτής, του Άρχοντος Μεγάλου Ρήτορος”, είπε ο Παναγιώτατος και συνέχισε: “Εν λατρευτική συνάξει και εορτίω ατμοσφαίρα, η οποία, όπως υμείς γράφετε, «ανθρωπεύει τους ανθρώπους» (Νεοελληνική ταυτότητα, σ. 217), κατατάσσομεν και υποδεχόμεθα τον νέον Άρχοντα Μέγαν Ρήτορα Χρήστον Γιανναράν εις την χορείαν των οφφικιαλίων της Εκκλησίας της Κωνσταντινουπόλεως”.

Αναφερόμενος στους λόγους για τους οποίους η Μητέρα Εκκλησίας της Κωνσταντινουπόλεως τίμησε τον Καθηγητή Γιανναρά ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος επισήμανε:

“Τιμώνμεν, Εντιμολογιώτατε, την μεγάλην προσφοράν σας εις την θεολογίαν, την

φιλοσοφίαν, την παιδείαν και τον πολιτισμόν. Θαυμάζομεν την πλουσιωτάτην συγγραφικὴν παραγωγὴν σας, ἡ ὁποία περιλαμβάνει περί τας ἐξ δεκάδας σπουδαίων βιβλίων. Αναγνωρίζομεν τὴν διαρκὴ καὶ ευδόκιμον δημοσίαν μαρτυρίαν σας «περί τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος», τὸν γλαφυρὸν λόγον τοῦ χαρισματικοῦ ομιλητοῦ καὶ συζητητοῦ, ὁ ὁποῖος ἤγγιζε καὶ ἐγγίζει τας χορδὰς τῆς ψυχῆς καὶ τῆς διανοίας ἀναριθμήτων ἀνθρώπων, ἡμετέρων καὶ θύραθεν, νέων καὶ ἐν ἡλικίᾳ, ἀπλῶν καὶ ἐν ἐξουσίαις, συνέβαλεν εἰς τὴν προβολὴν τῶν πνευματικῶν θησαυρῶν τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν παραδόσεως, ἐβοήθησε τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν συνάντησίν των με τὸν σύγχρονον κόσμον, τὴν κριτικὴν ἀξιολόγησιν τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν θετικῶν προοπτικῶν τοῦ. Τὸ ἔργον σας ἀποτελεῖ πολύτιμον πνευματικὴν παρακαταθήκην καὶ διὰ τας ἐπερχομένας γενεάς”.

Στὴ συνέχεια ὁ Παναγιώτατος ἀναφέρθηκε ἐκτενῶς στὸ συγγραφικὸ ἔργο τοῦ τιμωμένου καὶ τόνισε:

“Διὰ τὴν υμετέραν Ἐντιμολογιότητα, ἀγαπητέ Ἀρχων, ἡ θεολογία, εἰς τὴν αυθεντικὴν ἐκφράσιν τῆς, εἶναι πάντοτε θεολογία τῆς ἐλευθερίας. Ἡ ἐλευθερία εἶναι σχέσις, εἶναι ἡ υπέρβασις τοῦ «στεγανοῦ ἑγώ’», ἡ προσκόλλησις εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ κατ’ ἐξοχὴν «ασθένεια πρὸς θάνατον, δίχως ἐλπίδα Ἀνάστασης», ὅπως γράφετε (Ἡ ἐλευθερία τοῦ ἥθους, 1970, σ. 211). «Ἡ ὄντως ζωὴ ταυτίζεται με τὴν κοινωνούμενη ὑπαρξιν, τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἀγάπης. Ἡ υπαρκτικὴ γνησιότητα, ὁ κατ’ ἀλήθειαν τρόπος τῆς υπάρξεως, εἶναι ἡ ἐλεύθερη ἀγαπητικὴ αυθυπέρβασις καὶ αυτοπροσφορά... Ὅ,τι εἶναι ἀγάπη καὶ ἐλευθερία ἀπὸ τὰς ἀναγκαιότητες τῆς

φυσικής ατομικότητας, είναι ζωή» (Τα καθ' εαυτόν, σ. 98-99). Είσθε ο εκφραστής και υπερασπιστής της Αληθείας ως «κοινωνίας», του «πολιτισμού της σχέσης» (Το προνόμιο της απελπισίας, σ. 117), του «πολιτισμού του προσώπου».

Κατωρθώσατε να διατυπώσετε εις σύγχρονον συναρπαστικήν γλώσσαν, και εν διαλόγω με την φιλοσοφίαν και την επιστήμην, χωρίς εκατέρωθεν μινιμαλισμούς, την αλήθειαν της εκκλησιαστικής εμπειρίας, όπως αυτή εβίωθη εις την παράδοσιν της Ορθοδοξίας, ως μετοχή εις την «καινότητα» της ζωής, η οποία δεν γνωρίζει φθοράν και θάνατον.

Είναι χαρακτηριστικόν ότι εντοπίζετε εις την εκκλησιαστικήν λατρείαν την πεμπτουσίαν της ορθοδόξου μαρτυρίας και την κινητήριον δύναμιν ενός ενεργητικού ρόλου της Ορθοδοξίας εν τω συγχρόνῳ κόσμῳ. «Μόνο σωστή λατρεία, τίποτε άλλο, θα ήταν έκρηξη πολιτιστική... Κορυφαία ποιητικά μορφώματα της γλώσσας που «αι γενεαί πάσαι» των Ελλήνων τα μέλῳσιν και τα λειτουργούν. Αρχιτεκτονική, ζωγραφική, διάκοσμος, δραματουργία, μεταποιούν σε πρόταση ζωής πάλη αιώνων φιλοσοφίας και δημιουργικής έμπνευσης – πρόταση ζωής για κάθε άνθρωπο, οπουδήποτε της γης» (Αόριστη Ελλάδα, σ. 30-31).

Με οξυδέρκειαν και επί τη βάσει θεολογικών κριτηρίων στηλιτεύετε την θρησκευοποίησιν του εκκλησιαστικού γεγονότος. Όντως, όταν η Θεία Λειτουργία παύη να είναι «προσφορά και αναφορά όλων των στοιχείων της κοσμικής σάρκας του βίου μας» εις τον Θεόν, και καθίσταται «μία θρησκευτική τελετή που αφορά σε συναισθήματα και όχι στη ζωή μας» (ο.π., σ. 101), τότε αλλοιώνεται η ευχαριστιακή υπόστασις και ταυτότης της Εκκλησίας. Ορθώς υπογραμμίζετε ότι «η γνησιότητα ή η αλλοτρίωσις του εκκλησιαστικού γεγονότος κρίνεται στη διάσωσις ή στην απώλεια της ενορίας» (Τα καθ' εαυτόν, σ. 94).

Ανεδείξατε διά των συγγραφών σας την κεντρικήν σημασίαν της ασκήσεως, του «αθλήματος της ασκητικής αυτοπαραίτησης» εις την εκκλησιαστικήν ζωήν, της εκουσίας υποταγής του πιστού εις την «καθολικήν πείρα και ζωή της Εκκλησίας» (Η ελευθερία του ήθους, β' εκδ. 1989, σ. 141). Γράφετε: «Άσκηση για τους Ορθοδόξους δεν σημαίνει μίαν ατομικήν γυμναστικήν της θέλησης, όπως για τον δυτικό πουριτανισμό, ούτε μια ιδεαλιστική εξιδανίκευσις της στέρησης, αλλά η άσκηση είναι ένα εκκλησιαστικό γεγονός, κοινωνικό, μια μεταποίηση της ατομικής χρήσης των υλικών αγαθών σε χρήση κοινωνίας, χρήση λειτουργική» (Κριτικές Παρεμβάσεις, σ. 18-19).

Η χριστιανική άσκησις είναι «ευχαριστιακή», είναι «η προσπάθεια επιστροφής στη σωστή χρήση του κόσμου, στην προσωπική σχέση με τον κόσμο» (Η ελευθερία του ήθους, σ. 206). Όπως λίαν ευστόχως υπογραμμίζετε, «όσο προσωπικότερος γίνεται

ο άνθρωπος στη σχέση του με τον κόσμο, τόσο περισσότερο του αποκαλύπτεται ο προσωπικός λόγος του κόσμου». Η φύσις φανερώνεται «ως προσωπική Ενέργεια του Θεού, σοφία και δόξα του Θεού». (Το προνόμιο της απελπισίας, σ. 14-15). Εδώ ευρίσκεται και ο λόγος της ενασχολήσεως του Οικουμενικού Πατριαρχείου με το οικολογικόν πρόβλημα και την αντιμετώπισιν των καταστροφικών διά το φυσικόν περιβάλλον συνεπειών του ατομοκεντρισμού, του ευδαιμονισμού, του συγχρόνου οικονομισμού και της τεχνοκρατίας. Η μέριμνα διά το περιβάλλον είναι συνέπεια και προέκτασις της Εκκλησιολογίας και της Ορθοδόξου κοσμολογίας. Η εν Χριστώ ελευθερία και αναφορικώς προς την δημιουργίαν, είναι σχέσις και όχι κτήσις.

Ιδιαιτέρως εκτιμών, Εντιμολογιώτατε, όσα κατεθέσατε εν καιρώ περί του νοήματος της οικουμενικότητας του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, τα οποία επεδοκίμαζε και ο πνευματικός ημών Πατήρ, αοίδιμος Μητροπολίτης Χαλκηδόνος Μελίτων, ο οποίος έτρεφε μεγάλην εκτίμησιν διά το έργον σας. Εξαγακτήσατε τον εθνοφυλετισμόν ως «τη φοβερή αλλοτρίωση της συνειδήσεως της καθολικότητας της Εκκλησίας» και εξήρατε το γεγονός ότι «η Κωνσταντινούπολη δεν ευνόησε ποτέ την εθνικιστική στεγανοποίηση του Ελληνισμού και εκπροσώπησε ως το τέλος το δρόμο της πνευματικής και πολιτιστικής καθολικότητας» (Το προνόμιο της απελπισίας, σ. 226-227)".

Σε άλλο σημείο της ομιλίας του, ο Παναγιώτατος, ανέφερε ότι και ο ίδιος έχει μελετήσει τα συγγράμματα του τιμωμένου Καθηγητού και Άρχοντος Οφφικιαλίου του Οικουμενικού Θρόνου.

“Είσθε ο θεολόγος και φιλόσοφος του προσώπου και της ελευθερίας. Ανεδείξατε, ιστορικά και συστηματικά, την ταυτότητα και την αλήθειαν της καθ’ ημάς παραδόσεως έναντι του δυτικού ατομοκεντρισμού και της αλλοτριωτικής θρησκευοποιήσεως της εκκλησιαστικής ζωής. Τονίζετε την ενότητα της εκκλησιαστικής μας παραδόσεως, το «αληθινά συναρπαστικό φαινόμενο» ότι, «παρά τη διαφορετικότητα των ιστορικών αφορμών ή και της φιλοσοφικής γλώσσας, οι οντολογικές ‘συνθέσεις’—των Καππαδοκών, του Μαξίμου του Ομολογητή, του Γρηγορίου Παλαμά—συνιστούν σχολιασμό των πρώτων γραπτών διατυπώσεων της εκκλησιαστικής εμπειρίας, σχολιασμό της Γραφής», και το ότι η ανυπέρβλητος βιβλική φράσις «ο Θεός αγάπη εστί» (Α΄ Ιωαν. δ΄, 16) αποτελεί «σύνοψη και επίκεντρο της οντολογικής προβληματικής των Ελλήνων Πατέρων» (Τα καθ’ εαυτόν, σ. 109-110). Όλον σας το έργον επαληθεύει την εύγλωττον διαπίστωσιν του Jacques Lacarrière, ότι διά το Γένος ημών η Ορθοδοξία είναι «το σπίτι μας». Και ημείς οι εν Φαναρίω, φυλάσσομεν αυτόν τον ιερόν οίκον, τον τόπον και τον τρόπον του βίου της πονεμένης Ρωμοσύνης, τα «περασμένα» και αξεπέραστα, εν ετέρα μορφή αεί παρόντα «μεγαλεία», που «διηγώντας τα να μην κλαίς», όπως έλεγεν ο αείμνηστος Προκάτοχος ημών Οικουμενικός Πατριάρχης Αθηναγόρας. Τα φυλάσσομεν και τα φρουρούμεν νυχθημερόν, ανυστάκτως, παραμένοντες αμετακίνητοι εις την Βασιλεύουσαν, όπου είναι ταγμένη να ζη εις τους αιώνας η Αγία του Χριστού Μεγάλη Εκκλησία, αφορώσα εις τον Ιδρυτήν Αυτής, τον Αρχηγόν και Τελειωτήν της πίστεως ημών”.

Στην αντιφώνησή του, ο νέος Άρχων, ευχαρίστησε τον Οικουμενικό Πατριάρχη για την ιδιαίτερη μεγάλη τιμή που του επιφύλαξε. “Το οφφίκιο των “αρχόντων” του Οικουμενικού Πατριαρχείου – σημείωσε ο κ.Γιανναράς – έχει, τουλάχιστον στα δικά μου μάτια, τη σφραγίδα της ιδιαιτερότητας του “πρώτου τη τάξει” θεσμού στο επισκοπικό σύστημα της Εκκλησίας: Δεν ανακηρύσσει εταίρους, επίτιμους προκρίτους, επίλεκτους προύχοντες στην πατριαρχική τάξη. Όχι. Απονέμει την αναγνώριση “αρχόντων”. “Ο έχω, τούτο σοι δίδωμι”.

Στη συνέχεια πρόσθεσε:

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο είναι “το πάντοτε αναλούμενο και ουδέποτε δαπανώμενο” κεφάλαιο αρχοντιάς του εκκλησιαστικού Ελληνισμού. Από που αντλείται ακενώτως το “τζιβαϊρικόν πολυτίμητο” καφάλοιον αρχοντιάς; Το όρισε η κεφαλή και ποδηγέτης της Εκκλησίας: “Ο θέλων πρώτος είναι, έστω πάντων

έσχατος... Τις γαρ μείζων, ο ανακείμενος ή ο διακονών; Ουχί ο ανακείμενος; Εγώ δε ειμι εν μέσω υμών ως ο διακονών”.

Είμαι ευγνώμων για την τιμή, την αγάπη και την εμπιστοσύνη, να με ονοματίζει σήμερα ο Οικουμενικός Πατριάρχης άρχοντα, κατά τις παραδόσεις του Φαναρίου. Η ιδιαιτερότητα της ευγνωμοσύνης προκύπτει από την ιδιαιτερότητα της ιστορικής στιγμής. Ειδικά σήμερα το Οικουμενικό Πατριαρχείο αξιώνεται από τον Θεό να ζει το μεγαλείο της άκρας ταπείνωσης, λοιδορούμενο, θλιβόμενο, κακουχούμενο, όχι από εναντίους και αντιπάλους, αλλά από τα “κύκλωτης τραπέζης του έκγονά του”.

Ζούμε τη δοκιμασία, τα “έκγονα” της πρωτοκάθεδρης εκκλησιαστικής πατρότητας να διολισθαίνουν στην ευτέλεια των θρησκευτικών αποκημάτων του εθνικισμού.

Το Πατριαρχείο, για άλλη μία φορά, σηκώνει τον σταυρό προπηλακισμών και απειλών της επηρμένης οφρύος των αριθμητικά ισχυρών, βεβαιώνοντας την αρχοντιά του λειτουργήματός του.

Ευχαριστώ και πάλι για την τιμή του οφφικίου, την τιμή της φαναριώτικης αρχοντιάς”.

Ακολούθως παρετέθη δεξίωση στον αυλόγυρο της Ι.Μονής, με τη φροντίδα του υπευθύνου αυτής Σεβ.Μητροπολίτη Σασίμων Γενναδίου, κατά την οποία η Φιλαρμονική του Δήμου Αμφιλοχίας παρουσίασε πρόγραμμα με παραδοσιακά και νεώτερα τραγούδια.

Φώτο: Νίκος Μαγγίνας / Οικουμενικό Πατριαρχείο